

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากกิจกรรม KM แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการผลิตบัณฑิต
“การพัฒนาระบบและกลไกของอาจารย์ที่ปรึกษา”
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2560 วันที่ 23 มีนาคม 2561

สรุปขั้นตอนการพัฒนาระบบและกลไกของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา

หลักสูตรต้องแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเข้าใหม่โดยส่งรายชื่อไปยังสำนักส่งเสริมวิชาการ และงานทะเบียน จากนั้นควรจัดปฐมนิเทศให้นักศึกษาใหม่โดยแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาโดยศึกษารายละเอียด ข้อกำหนดและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยฯ ให้เป็นไปตามคู่มือของอาจารย์ที่ปรึกษา

คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

- มีมนุษยสัมพันธ์และมีความเมตตากรุณา
- มีความรับผิดชอบ มีความประพฤติเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี
- ไวต่อการรับรู้ ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา
- มีหลักจิตวิทยา มีความเป็นเหตุเป็นผล และมีความสามารถในการแก้ปัญหา
- มีจรรยาบรรณอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ประชาสัมพันธ์ช่องทางในการให้คำปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาควรประชาสัมพันธ์ช่องทางการติดต่อ วัน เวลาในการให้คำปรึกษา อาจกำหนดตาราง โดยติดประกาศที่บอร์ดประจำหลักสูตร หรือใช้ช่องทางอื่น ๆ เช่น Line Facebook

ขั้นตอนที่ 4 การให้คำปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาต้องติดตามกิจกรรมตามรอบปฏิทินการศึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พบและพูดคุย ซักถามถึงปัญหาต่าง ๆ ทั้งเรื่อง การเรียน เรื่องส่วนตัว การหารายได้ระหว่างการเรียนรู้ อาชีพในอนาคต การให้ คำปรึกษาสามารถทำได้ทั้งในและนอกชั่วโมงเรียน หรืออาจทำงานในเชิงรุกด้วยการเรียกนักศึกษาเข้าพบเป็น ระยะเวลาเพื่อติดตามความก้าวหน้าและปัญหาในการเรียน

เทคนิคการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ควรใช้กระบวนการทางจิตวิทยา ดังนี้

1. ให้ความสนใจนักศึกษาด้วยการสังเกตพฤติกรรมหรือสอบถามจากเพื่อน ๆ ร่วมรุ่น
2. สร้างสัมพันธภาพที่ดีด้วยการทักทาย พูดคุย ใต้ถามถึงสถานการณ์ที่นักศึกษาเผชิญอยู่
3. ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาดด้วยความมิตร

การให้คำปรึกษาทุกครั้งควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานเพื่อติดตามวิธีการแก้ไขปัญหาว่าได้ผลหรือไม่ มาก น้อยเพียงใด ปัญหาดังกล่าวยังมีความถี่ในระดับใด เพื่อวางแผนให้คำปรึกษาและแนวทางแก้ไขต่อไป ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมีระบบ E Advisor ให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้สามารถกำกับและติดตามผลการเรียนของ นักศึกษาในภาพรวมได้

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินระบบและกลไกการทำงานที่อาจารย์ที่ปรึกษา

หลักสูตรควรออกแบบระบบการสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำผลการประเมินที่ได้นำมาประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเพื่อสรุปการทำงานในรอบปี ประเมินระบบและกลไกการดูแลให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา และวางแผนการทำงานในปีการศึกษาถัดไป

ทั้งนี้การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติเพื่อให้เกิดผล ดังนี้

1. มีการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
2. ให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร รายวิชาที่ต้องเรียนเพื่อให้จบการศึกษา การลงทะเบียนเรียน วิธีการเรียน การวัดผลและประเมินผลการเรียน การขาดสอบ การติด I และ I การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ฯลฯ
3. ให้นักศึกษามีความเข้าใจกฎระเบียบข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งและการให้บริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย
4. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อระบบการให้คำปรึกษาในระดับ 3.51 จาก 5.00 ขึ้นไป
5. นักศึกษามีผลการเรียนโดยเฉลี่ยในเกณฑ์พอใช้ถึงดี
6. ให้นักศึกษาสามารถปรับตัวต่อปัญหาและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม
7. ให้นักศึกษามีความสุขในการเรียนและการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนาระบบและกลไกของอาจารย์ที่ปรึกษา

1. ดร.สิทธิพร เอี่ยมเสน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาว่า

- บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา สำคัญอยู่ที่การสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาที่ดูแล ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งนอกเหนือไปจากระเบียบที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องปฏิบัติตาม รวมถึงระเบียบของการปฏิบัติหน้าที่ของประธานหลักสูตรที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนด เริ่มจากการดูแลตั้งแต่ การลงทะเบียน การจ่ายค่าเทอม ไปจนถึงการให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาชีวิตของนักศึกษา ซึ่งบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาสะท้อนได้จากคุณภาพและทัศนคติของบัณฑิตนั่นเอง

- คุณภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถส่งเสริมได้ ด้วยการพานักศึกษาไปทำกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม จากประสบการณ์พบว่านักศึกษาจะเห็นคุณค่าของอาจารย์ที่ปรึกษา เสมือนเป็นพ่อกับแม่ที่คอยคุ้มครองและดูแลผู้เขา อีกทั้งยังเป็นเป็นตัวอย่างของการกระทำสิ่งดีเพื่อสังคม

- การสนทนาระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาควรเป็นแบบเผชิญหน้า (Face to Face) และเป็นแบบไม่เป็นทางการในขณะ Home Room เพราะตามหลักของจิตวิทยาการศึกษาพบว่าการพัฒนาการรู้คิดกับการพัฒนาทางสังคมควรจะไปด้วยกันบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษามีความสำคัญที่จะต้องมีการมีจิตวิญญาณของครู อาจารย์ที่ปรึกษาได้สะท้อนให้เห็นนักศึกษาเห็นโครงสร้างของหลักสูตรถึงรายวิชาที่เขาจะต้องลงทะเบียนเรียนจนจบหลักสูตร

- “นักศึกษาจะไม่เรียนรู้อะไรจากคนที่เขาไม่รัก” (Kids never learn from the person that they don't like) ดังนั้นกิจกรรมที่ไม่เน้นวิชาการจะช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างคนที่ปรึกษากับนักศึกษา (Relationship) ความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่มีการติดต่อกันด้วยความเป็นมิตรให้เวลากับเขาและเปลี่ยนทัศนคติของนักศึกษาได้ในที่สุด

จากคำถามของอาจารย์ที่สอบถามเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษในวิชาประจำหลักสูตรนั้นอาจารย์ช่วยพรได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า

- ควรเน้นการใช้ภาษาเน้นการสื่อสารและการใช้ศัพท์เฉพาะ (Technical Terms) อาจารย์จะต้องพัฒนาภาษาอังกฤษของตนเองไปพร้อม ๆ กับนักศึกษา การใช้สื่อออนไลน์เข้าช่วยเสริมจะทำให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมให้นักศึกษาได้เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และวิชาเอก ทำให้การสอนภาษานั้นเต็มไปด้วยความสนุกผ่านการเล่นเกม การเรียนรู้ร่วมกัน ครูก็ต้องเรียนรู้ไปพร้อมกับนักศึกษา ให้เขามีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2. ผศ.ดร.บรรพต พิจิตรกำเนิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อการประยุกต์สารสนเทศสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา (Applied IT for Advisor)

- อ.ที่ปรึกษาสามารถสำรวจข้อมูลทะเบียนประวัติของนักศึกษาผ่าน Google form ทำทะเบียนประวัติ นักศึกษามีการติดตามข้อมูลอัพเดทข่าวสารเกี่ยวกับ เรื่องการลงทะเบียน การชำระค่าเทอม ผลการเรียน และการเฝ้าระวังกลุ่มนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม

- นอกจากนั้นยังสามารถเชื่อมโยงกับ ระบบ E-Advisor ของทางการลงทะเบียนของนักศึกษามีการนำข้อมูลอัพเดทให้กับข้อมูลการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหลักสูตร ซึ่งแต่ละหลักสูตรจะต้องทำเพื่อตอบสนองประกันคุณภาพ และควรจะมีการส่งเสริมเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคณะหลักสูตรกับศิษย์เก่า อาจจะมีการสัมมนา เป็นต้น

- ทางหลักสูตรจิตวิทยาเสนอว่าคณะที่ปรึกษานั้นควรจะเริ่มเข้าไปพบนักศึกษาตั้งแต่ยังเป็นนักเรียนที่เข้ามาทำการสอบสัมภาษณ์ โดยทางหลักสูตรได้มอบหมายให้ท่านศึกษาทำหน้าที่พัฒนานักศึกษาตั้งแต่การสัมภาษณ์นักศึกษาเพื่อเรียนรู้นิสัยประวัติในเบื้องต้น นอกจากนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนจะต้องทำงานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ซึ่งการแชร์ข้อมูลต่าง ๆ ไปพร้อมกันจะทำให้เกิดความเข้าใจในปัญหาของนักศึกษาได้อย่างทันเหตุการณ์และรอบด้านอีกด้วย